

Максімова В.Ф., д.е.н., професор,
завідувач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
(Одеський державний економічний університет)

СИНЕРГІЗМ ПРОБЛЕМ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Актуальність теми. Про світову економіку сьогодення інакше, як про кризову, не говорить нині хіба що зовсім далека від її проблем людина. Дискутуючи на дану тему і науковці, і практики не оминають вирішальної ролі посилення впливу процесів глобалізації на стан економіки світового масштабу взагалі та відокремлених державних макрорівнів, зокрема [1; 5].

Однак мало хто зв'язує причини та наслідки впливу на стан економіки явища синергізму невіршених локальних наукових і практичних проблем, якої б сфери діяльності вони не стосувались – управління підприємством, обліку, внутрішнього контролю і т. ін. Як правило, існуючі проблеми, дискусійні, невіршени питання розглядаються у контексті поглиблення теоретичних, розвитку методологічних і удосконалення організаційно-методичних засад власне кожної, окремо взятої наукової області без урахування синергетичного ефекту похибок, відхилень, науково не опрацьованих, законодавчо не затверджених, реально не апробованих, практично не впроваджених методів, засобів, форм інформаційного забезпечення дієвого управління новітніми моделями ринкової економіки.

Визначення проблеми. Загальнонаукова проблема полягає у відсутності концепції оцінки синергізму невіршених проблемних питань теорії, методології, організації та методики управління, в тому числі таких його важливих функцій, як облік і контроль.

Останнє, власне, визначає проблему, на пошук шляхів до вирішення якої націлено дану публікацію.

Мета публікації. Вирішити одразу усі аспекти вказаної наукової проблеми не є можливим. Проте започаткувати таку ідею на концептуальному рівні, означити її рушійні моменти видається своєчасним, доцільним і складає мету даного дослідження.

Розвиток України є невід'ємною складовою загального всесвітнього динамізму, котрий на сучасному етапі характеризується взаємодією, взаємовпливом, глобальною інтеграцією економіки, політики, соціальної та інституціональної структур. Такі глобальні зміни є одним із самих серйозних викликів, що супроводжується важкими соціально-економічними потрясіннями, призводить до драматизму розбіжностей між державами, регіонами, до фінансової кризи й економічного занепаду суб'єктів господарювання.

Глобальні масштаби інтеграційних процесів у всіх сферах суспільно-економічного розвитку не мають вороття, зупинити їх також неможливо. Однак можна та слід враховувати синергізм пагубних наслідків невіршених проблем з метою моделювання управлінських систем, здатних до адекватного сприйняття збурюючих викликів глобалізації.

Для України, котра не лише не стоїть осторонь від процесів глобалізації, а що далі, то чимдуж більше та суцільно втягується в них, прогнозне управління задля стійкого розвитку окремих господарюючих суб'єктів і країни в цілому є можливим лише на основі надійного інформаційного забезпечення. Інформаційне забезпечення процесів управління починається на мікрорівні – рівні кожного підприємства як господарюючого суб'єкта через прояв основних управлінських функцій, а саме: облік і контроль.

Підприємство обов'язково почне гальмувати в своєму розвитку, система управління знизить свій керівний вплив, а у підсумку не виконає свого призначення, якщо хоча б одна із названих функцій стане послабленою. Без належного сучасного обліку з

адекватною методологією та відповідними розрахунковими алгоритмами неможливим є формування достовірної інформації. У свою чергу контроль дає змогу вірно оцінити дійсний стан об'єкта управління, виявити глибинні протиріччя, котрі потребують негайного вирішення, вибрати оптимальну, єдино вірну стратегію розвитку підприємства.

На практиці маємо суцільну неузгодженість податкового та бухгалтерського обліку [1], відсторонену абстрагованість нормативних чинників від можливостей управлінського обліку [4], законодавчу занедбаність стосовно внутрішнього економічного контролю [5]. Усі надії на високе сумління в управлінській сфері покладено безпосередньо на господарюючі суб'єкти. Тобто, підприємства на власний розсуд обирають облікову політику, впроваджують внутрішній контроль.

Мають рацію визнані авторитети в області ринкової економіки, стверджуючи, що ринок сам по собі, без активної участі держави не вирішить соціальних проблем [2; 3; 5].

Резонним буде продовжити їх міркування тезою стосовно того, що соціальні проблеми неминуче слідують за проблемами управлінськими. При цьому, немає потреби чекати їх прояву на державному рівні. Збої в управлінні підприємством, як суспільним утворенням, врешті-решт призводять до синергізму не лише проблем в обліку та контролі, але й до соціальних проблем.

Висновки. Наявним є синергетичний комплекс негативного впливу на ефективність управління від:

- методологічної недосконалості розмежування облікової системи на податкову та бухгалтерську і розбіжності розрахункових алгоритмів;
- відсутності достатньо обґрунтованих теоретично та розроблених методично механізмів гармонізації облікової системи;
- гальмування наукового опрацювання та практичного впровадження управлінського обліку;
- абстрагування державних компетентних установ від проблем внутрішнього економічного контролю;
- відсутності всебічно обґрунтованих стратегічних проектів розвитку управлінських систем для підприємств різних галузей економіки, що враховують прогресивність наукових розробок з оптимізації управління, у тому числі – гармонізації облікової системи, впровадження цілісної системи внутрішнього економічного контролю.

Досягнення адекватності практик ведення бухгалтерського і податкового обліку, його стандартизація, впровадження управлінського обліку, інтегрування його в облікову систему підприємства, створення цілісних систем внутрішнього економічного контролю та законодавче його затвердження є складовими механізми нівелювання синергетичного ефекту невирішених проблем. Це дасть змогу суб'єктам господарювання сформувані економічні показники результативності їх фінансово-господарської діяльності за єдиним розрахунковим алгоритмом, забезпечити інформаційну прозорість для всіх зацікавлених у ній користувачів, змінити негативний синергізм невирішених проблем на позитивний, глобальний синергетичний ефект інформативно обґрунтованого управління економічним розвитком.

Матеріали даної публікації можуть бути враховані при подальших дослідженнях з оцінки синергізму невирішених проблем з метою моделювання управлінських систем, здатних до адекватного сприйняття збуджуючих викликів глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артюх О.В. Пошук підходу до інтеграції облікових систем / Школа професійного бухгалтера. – 2008. – № 11(95). – С. 18-19.
2. Josef E.Stiglits. Globalization and Discontens / w.w. Norton&Company. – N.Y., 2002. P. XIII.
3. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег //Антология экономической классики: в 2 т. – М.: Эконом, 1993. – Т. 2. – С. 367.
4. Ночовна Ю.О. Управлінський облік: його сутність та перспективи розвитку // Економіка і регіон: науковий вісник ПНТУ. – 2006. – № 3(10). – С. 67-71.

5. Столяров Н. Стратегическое управление и контроль // Проблемы теории и практики управления, 2006. – № 8. – С. 8-16.